

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะซึมเศร้าของวัยรุ่น อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี

อิงอร แก้วแหวน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

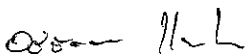
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

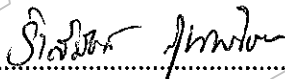
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อิงอร แก้วแหวน ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ของ
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

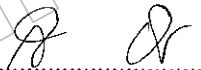

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รอ.หญิง ดร. นัตตดา แนนเกษร)

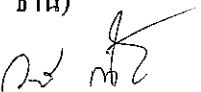

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร. สงวน รานิ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

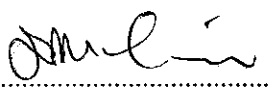

.....ประธาน
(ดร. รังสิมันต์ สุนทรไชยา)

.....กรรมการ
(รอ.หญิง ดร. นัตตดา แนนเกษร)

.....กรรมการ
(ดร. สงวน รานิ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วารี กังใจ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 5 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา และช่วยแนะนำแก้ไข
ข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก รอ.หญิง ดร.ชนิดดา แนนเกษร ซึ่งเป็นประธานควบคุม
วิทยานิพนธ์และดร.สงวน ธาณี กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางใน
การศึกษาค้นคว้าหาความรู้และมีประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัย
จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.รังสิมันต์ สุนทร ไซยา และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่
กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งขอขอบคุณ
คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในระหว่างการศึกษา อันเป็นพื้นฐานในการทำ
วิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แก่รองศาสตราจารย์ อุบล นิวัติชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.สายใจ พัวพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไซยมงคล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาภรณ์ ดินาน
และดร.ภรภัทร เฮงอุดมทรัพย์ ที่กรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย
พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ยิ่งในการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัยฉบับนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนสิงห์สมุทร โรงเรียนสัทธิบทวิทยาคม โรงเรียน
พลุดาหลวงวิทยา และโรงเรียนชุมชนบ้านบางเสร่ ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในโรงเรียน และขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือเป็นอย่างดีใน
การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ท้ายที่สุดนี้ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ รอ.สมเกียรติ แก้วแหวน นายภูมิพัฒน์
แก้วแหวน และนางสาวณัชชาพร แก้วแหวน ตลอดจน น้อง ๆ นักศึกษาปริญญาโททุกท่านที่ได้ให้
ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจมาโดยตลอด จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณประโยชน์อันเกิดจากการวิจัยครั้งนี้ขอบอบแด่ทุกท่าน ที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้
สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อิงอร แก้วแหวน

46921676: สาขาวิชา: การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช; พย.ม. (การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช)

คำสำคัญ: ภาวะซึมเศร้า/วัยรุ่น

อิงอร แก้วแหวน: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะซึมเศร้าของวัยรุ่น อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี (FACTORS INFLUENCING DEPRESSION AMONG ADOLESCENTS IN SATTAHIP DISTRICT OF CHON BURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ชนิดดา เนนเกษร, PhD., สงวน ธานี, ปร.ค. 101 หน้า. ปี พ.ศ. 2550.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงทำนาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะซึมเศร้าของวัยรุ่น และความสัมพันธ์และปัจจัยทำนาย ระหว่าง เพศ อายุ สถานภาพสมรสของบิดามารดา การเห็นคุณค่าในตนเอง ความผูกพันในครอบครัว ความผูกพันใกล้ชิดกับเพื่อน และภาวะอ่อนแอ ต่อภาวะซึมเศร้าของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำนวน 377 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป 2) แบบประเมินภาวะซึมเศร้า CDI (Children's Depression Inventory) 3) แบบประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองของโรเซนเบิร์ก 4) แบบประเมินความผูกพันในครอบครัว 5) แบบประเมินความผูกพันใกล้ชิดกับเพื่อน และ 6) เครื่องชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงเพื่อคำนวณหาดัชนีมวลกายของร่างกาย โดยเครื่องมือส่วนที่ 2), 3), 4) และ 5) มีค่าความเที่ยงของครอนบาคเท่ากับ .78, .73, .71, และ .96 ตามลำดับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีภาวะซึมเศร้าร้อยละ 69 โดยมีภาวะซึมเศร้าระดับรุนแรงร้อยละ 27.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และสามารถทำนายภาวะซึมเศร้าของวัยรุ่น ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง และความผูกพันในครอบครัว ซึ่งปัจจัยทั้งสองมีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้า ($r = -.59$ และ $-.50$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 และเป็นปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายภาวะซึมเศร้าของวัยรุ่นได้ร้อยละ 40

ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การเห็นคุณค่าในตนเองและความผูกพันในครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อภาวะซึมเศร้าของนักเรียนวัยรุ่นอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ดังนั้นการจัดกิจกรรมการพยาบาลเพื่อส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองและความผูกพันในครอบครัว จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการส่งเสริมสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มนี้

46921676: MAJOR: MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING, M.N.S.
(MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING)

KEYWORDS: DEPRESSION/ ADOLESCENTS

INGORN KAWVAN: FACTORS INFLUENCING DEPRESSION AMONG
ADOLESCENTS IN SATTAHIP DISTRICT OF CHON BURI PROVINCE. ADVISORY
COMMITTEE: CHANUDDA NABKASORN, Ph.D., SANGUAN THANEE, Ph.D. 101 P. 2007.

The purposes of this descriptive predictive research were to examine depressive levels and factors influencing depression among adolescents in Sattahip District of Chon Buri Province. The sample consisted of 377 Grades 7-12 students of the Secondary School in the Third Region Education. The instruments used for data collection were: 1) Demographic Questionnaire; 2) the Children's Depression Inventory (CDI); 3) the Rosenberg's Self-esteem; 4) the Family Connectedness Questionnaire; 5) the Friendship Intimacy Questionnaire, and 6) the Body Mass Index (BMI). The reliability by Conbach's alpha coefficient were .78, .73, .71, and .96 respectively. Descriptive statistics and multiple regression were employed to analyze the data.

The results revealed that the prevalence of depression of these adolescents was 69% and 27.1% had severe depression. The self-esteem and the family connectedness were significantly correlated with depression ($r = -.59$, $r = -.50$, $p < .001$) and served as significant factors that predict depression among adolescence and accounted for 40 percent of the variance.

Self-esteem and family connectedness were the most important factors influencing depression among these adolescents. Nursing intervention focusing of the enhancement of self-esteem and family connectedness for adolescents are recommended.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ข
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
คำถามการวิจัย.....	4
สมมุติฐานการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
วัยรุ่น.....	8
ความหมาย.....	8
ระยะของพัฒนาการ.....	9
พัฒนาการด้านต่าง ๆ.....	10
ภาวะซึมเศร้า.....	13
ความหมาย.....	13
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะซึมเศร้า.....	16
ภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น.....	21
ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น.....	25
การพยาบาลวัยรุ่นที่มีภาวะซึมเศร้า.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	47
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4 ผลการวิจัย.....	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
5 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล.....	58
สรุปผลการวิจัย.....	58
อภิปรายผลการวิจัย.....	59
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	65
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	65
บรรณานุกรม.....	67
ภาคผนวก.....	75
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	76
ภาคผนวก ข หนังสือขออนุญาตใช้เครื่องมือ.....	78
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	80
ภาคผนวก ง การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	91
ภาคผนวก จ แบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย.....	94
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	101

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

- 1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียนรู้
ความคิดเกี่ยวกับรูปร่างของตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเอง
ความผูกพันในครอบครัว ความผูกพันใกล้ชิดกับเพื่อน และภาวะฮัน..... 50
- 2 จำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะครอบครัว ได้แก่
สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพของบิดา มารดา สถานภาพทางเศรษฐกิจ
การพักอาศัย..... 52
- 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับคะแนนของภาวะซึมเศร้า..... 54
- 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ สถานภาพสมรสของบิดามารดา
การเห็นคุณค่าในตนเอง ความผูกพันในครอบครัว ความผูกพันใกล้ชิดกับเพื่อน
และภาวะฮันกับภาวะซึมเศร้า..... 54
- 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวทำนายกับตัวทำนาย โดยแสดงใน
รูปเมทริกสหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) 55
- 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างตัวทำนายกับตัวแปรตาม คือ
ระดับภาวะซึมเศร้าของวัยรุ่น..... 56

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะซึมเศร้าของวัยรุ่น อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
2 แนวคิดของทฤษฎีที่อธิบายสาเหตุทางชีววิทยาและทางจิตสังคมที่ทำให้วัยรุ่นหญิง มีภาวะซึมเศร้าเพิ่มขึ้น.....	26